

Inserati se sprejemajo in velja trislojna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "
Kolek (štampelj) knese vselej 30 kr.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se n' sprejemajo.

Naročnino preje na opravištvu (administracija) in ekspedicija na Starem trgu b. št. 163.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in saboto.

Politika strahovanja.

Kakor kaže, bo letos slaba letina in sicer za nas katoliške Slovence ne le na navadnem polju kmetijstva, timveč tudi na političnem polju. Po Nemčiji, zlasti na Pruskem je potegnil jako hud krivec in slana liberalizma vzela je katoličanom mnogo dušnih pastirjev; mrzla burja zatiranja katoličanov pa brije še vedno hujše po onih deželah, čez ktere je raztegnil netopir prekučevanja in prenarejanja svoje gnjusne peroto.

Iz severe je liberalni krivec potegnil proti naši Avstriji in skoro se zdi, kakor da bi bil zarotil se z naravnimi elementi v to, da vniči Avstrijo, posebno pa pod njenim krilom zavetja iskajoče Slované. Prikazni so res take, da bi človek, boje se pogube, bežal pred njimi, če bi se imelo vse vresničiti, kar nam preti. Črne megle že potrjenih verskih postav, grom v viših krogih in posamezne strele, ki švigajo tu pa tam iz temnega obnebjja in zadevajo posamezne državljane ali uradnike, pri vsem tem pa še slaba letina, ktera nam je gotova, — res, kogar to vse ne ostraši, ta ima gotovo junaški pogum ali ko skala trdno zaupanje.

Pa da pojasnimo še bolj te svoje misli, oglejmo si malo dogodbe, ki so se jele vršiti zadnje dni pri nas in, kakor se nam iz gotovega vira poroča, niso še končane.

V zadnjem listu smo omenili, da je bilo

šestero poštih in dvojica telegrafskih uradnikov, zvestih Slovencev, nenadoma prestavljenih iz Ljubljane in razkropljenih po skrajnih mejah in voglih avstrijskega cesarstva; ravno tako smo izrekli že zadnjič sum, da se jim je to vsakemu izmed njih bolj ali manj občutljivo premeščenje pripetilo le zaradi tega, ker so Slovenci, kajti da bi bili kaj drugega pregrešili, nam ni bilo znano in nam tudi danes še ni. Pač pa se nam je poročalo iz prav čistega vira, da je deželna vlada naša pritožila se, rekoč, da se ne čuti varno glede svojega vladanja, dokler se ne more popolnoma zanesti na vse uradnike. Najbrže so se ji toraj tisti bolj nevarni zdeli, ki so Slovenci, in zaradi tega, tako se sklepa, so morali tisti v vse vetrove svetá, ki svojega narodnega prepričanja niso skrivali, da-si tudi so bili v službi natančni in pri občinstvu priljubljeni.

Vlada ali poštno vodstvo — kar je v tem slučaju eno in isto — ima brez dvoma pravico nižje uradnike prestavljati in pošiljati, kadar in kamor koli se ji zdi; če bi se kaj tacega, kakor tu, zgodilo drugim uradnikom, ki niso zmožni našega jezika ali zoper ktere se občinstvo pritožuje (kajti po naših mislih ima občinstvo pri tem tudi svoj glas), bi se to vsakemu prav zdelo in vodstvo bi zaslužilo pohvalo in pripoznanje, da skuša vstrezati davke plačevajočim državljanom. Vse drugače pa je v slučaju, o katerem govorimo. Kakor iz jasnega neba strela, tako so udarili ukazi

poštnega vodstva med uboge uradnike, ki jih razkrope po svetú, zapodé iz svoje domovine, kjer so bili kot zvesti in priljubljeni uradniki popolnoma na svojem mestu, bolje, kakor more biti kakoršen koli tujec. I zakaj? Pisani dekreti tega ne povedo, a vgone se lahko, če se ozre po vetru, ki dandanes po slovenskih pokrajinah vleče. Zakaj so kot najbolj značajni pogumni narodnjaki znani? Zakaj ne tisti, ki so zatajili svojo mater Slavo in s kterimi je davke plačevajoče občinstvo mnogo manj zadovoljno, ki bi toraj na kakem drugem kraju, zunaj slovenskih dežel, bili bolj na svojem mestu? Če so se pa oni v svoji službi kaj pregrešil, naj se to blagovoljno oznani, da se poleže razdraženost, ktero je to najnovejše strahovanje uradnikov Slovincem ne le po Ljubljani, timveč po vsi deželi naredilo. Naj se razodenejo njihove pregrehe pred svetom, saj je tudi svetu znano njihovo kaznovanje; potem bomo tudi mi občudovali modrost in previdnost dotičnih vodstev ali vlade, do zdaj pa nam to pri najboljši volji ni mogoče.

Pripoveduje pa se nam, kar smo že omenili, da je to strahovanje poštih in telegrafskih uradnikov še le pričetek še večega pometanja tudi med drugimi uradniki. Če je to res, potem se nam bliža doba, kakoršna je bila za časa glasovitega Raucha na Hrvaškem, čegar izrek je bil: „Odstavi ali prestavi tri, štiri uradnike in vsi drugi bodo ostrašeni.“ Dobro! Če je zdaj edina politika za Avstrijo ta, da

Podlistek.

Statistični listek.

(Dalje.)

Železnice celega sveta in Jesenkov „Občni zemljopis“.

Razvitek železnice na Avstrijskem.

Najstarša železnica v našem cesarstvu je črta med Lincem (v Gorenji Avstriji) in Budejovicami na južnem Českem. Živahna kupčija med tema mestoma je uže leta 1807 napolnila Gerstnerja, da je nasvetoval, naj bi se Donava z Veltavo sklenila z železnico. Mnogo let poznej spomnil se je avstrijski dvorni kupčijski rad tega nasveta ter je pozval Gerst-

*) Jesenkov „Občni zemljopis“ je jako obširna knjiga, ki obsega 30 drobno tiskanih pol v veliki oktavi. Čitatelju ponuja to delo pre-mnogo raznovrstnega gradiva iz zvezdoznanskega, prirodnoznanstvenega in državoznanstvenega zemljepisja, zlasti so pa kulturostatistični oddelki tako obširni, da zadostujejo vsakemu, ki potrebuje poduka v takih stvaréh. Primeroma jako cena knjiga se do-biva pri Klerru, Giontiniju, Lercherji in Tillu v Ljubljani, pri Siegelnu v Celovci, pri Soharji in Paternolju v Gorici, pri Tandlerji v Novem Mestu, pri Geigerju v Celji, pri Ferlinci v Mariboru, pri Blankéu v Ptujih — pa pri spisateljki in založniku samem v Trstu. — Vrdn.

nerja, naj zbere društvo, ki bi napravilo rečeno cesto. Dali so mu zanjo poseben privilegij — 7. septembra 1824. Začetkom leta 1825 ustanovil je Gerstner res družbo na akcije, ktere je 12. sušca prodal svoj privilegij. Ta družba je pod vodstvom Gerstnerja zidala rečeno črto. Leta 1828 bila je narejena prva polovica od Budejovic (ob Veltavi) do Črešnovca (Kerschbauma) t. j. od Veltave do razvodja med Donavo in Veltavo. Dolga je bila 8 1/3 milje, okoli 62 kilometrov. Naslednji dve leti so zidali drugo nje polovico (9 milj ali 67 kilometr.) ter jo dodelali do Linca, tako da je 1. avgusta 1832 bila vsa železnica od Budejovic do Linca odprta. Isto črto so nadaljevali do Gmundna, glavnega skladišča kamenene soli na Gorenjem Avstrijskem. Tako je bila do leta 1836 narejena prva železnica v našem cesarstvu, a po njej so le s konji vozili — zlasti sol iz Salzkammerguta na Česko, ktero nima prav nič lastne soli. Poslej — leta 1854 so črto med Lincem in Lambachom toliko pre-naredili, da se je jel parovoz po njej voziti, isto se je poslej zgodilo z ostalimi kosi rečene železnice. Leta 1857 prišla je vsa črta družbi cesarica — Elizabetine železnice v last. Ta je 1. marca 1874 z vsemi stranskimi vejami, merila nekaj čez 83 milj (61 kilometrov).

Najstarša železnica avstrijska, po ktere j so precej parovozi vozili, je črta od Dunaja

do Berna na Moravskem — cesar Ferdinandova železnica z raznimi njenimi podaljški privo-ljena (concesijonirana) bila je leta 1836. Naslednje leto je uže 23. novembra (1857) bila dodelana črta od Florisdorfa do Wagrama; 6. prosenca 1858 pa med Dunajem in Florisdorfom. Podrugo leto pozneje — 7. julija 1838 odprli so uže vso glavno črto od Dunaja do Berna. Ta preimena železnica, ki svojim akcijonarjem daje od leta do leta več dobička, največ med vsemi avstrijskimi železnicami, merila je 1. marca 1874 z vsemi stranskimi vejami 606-8 kilometra.

Za to severno železnico prišla je prva vzhodnja črta in sicer bila je leta 1839 dovoljena železnica med Dunajem in Gjurom (Raab) na Ogerskem. V istem času so naredili tudi nektare druge železnice: ogersko osrednjo železnico do Pešte, ktero je poslej država kupila, a poslej družbi državne železnice prodala, črto med Požunom in Ternavo, Šeredsko železnico in druge.

Nova doba za zidanje avstrijskih železnic začela se je leta 1841. 19. decembra tega leta določil je cesar, da se za naprej imajo železnice zidati na državne stroške. Ista najviša določba zaznamovala je tudi glavne črte novih železnic. Da bi ta najviša določba se izvršila, ustanovila se je tako zvana glavna di-rekcija avstrijskih železnic. Skoro pri vseh

se s strahom vlada, potem imajo višji prav, da strahujejo nižje. Ali le pomislijo naj nasledke takega strahovanja. Gorje potem, kadar zgubé moč, ker si ne vedo pridobiti ljubezni! Naj si pokličejo v spominj kraljevstva, ktera je vzdrževala sila; kako dolgo so trpela! Mislijo naj si, kako se je godilo in bi se tudi dandanes še godilo državam, ktere domá ohranijo red s šibo, takrat, kadar jih napade vnanji sovražnik! Ali bo navdajala državljaneista navdušenost za državo svojo, za njene naprave, ki je potrebna za vspešno brambo, za konečno zmago? Na to vprašanje naj si poiščejo mero-dajni politikarji avstrijski odgovora v knjigi zgodovine, najdejo ga na vsaki deseti strani.

So pa še druga druga znamenja na političnem obnebu, ktera zbuja nam skrbi zaradi prihodnosti. Pustimo na stran verske postave, o kterih velja nemški pregovor: „Nichts wird so heiss genossen, als es gekocht wird“ ali po domače: „Kostanj se ne je z lušino vred,“ poglejmo rajši malo po naših ljudskih šolah. V učiteljskem zboru ljubljanskem se ima obravnavati vprašanje: „Ktera nemška slovnica bi bila najboljša za naše ljudske šole?“ Kaj pomeni to? Nič drugega, kakor da se hoče po naših ljudskih šolah zopet pričeti ponemčevanje, morda še hujše nego je bilo za časa Marije Terezije. Tedaj po vseh skušnjah, ki so kazale, da se mladina naša na ljudskih šolah ničesar ni nauči, ako se ji ubija mesto drugih bolj potrebnih reči nemščina — in sicer brez vspeha — v glavo, so zastoj, véliki politikarji avstrijski ne odjenjajo misliti, da bo Avstrija potem še le srečna, ko bo vsak otro v nji nemški znal! Ko bi kak star Rimljan ali Grk zopet iz groba pogledal, bi rekel: „Te ljudi so bogovi zapustili, ker kaj takega mislijo.“

Politika avstrijska, kakor se nam tu kaže (če je namreč to avstrijska politika), je toraj jako nevarna za državo, posebno zdaj, ko že po drevju šumi, da vojska ni tako daleč, kakor bi bilo želeti, da bi se Avstrija mogla prej znotraj okrepčati, predno se meni z vnanjim sovražnikom. Nikakor pa nam (in mislimo, še marsikomu drugemu) ne more v

glavo, da ravno zdaj, ko Damoklov meč visi nad Avstrijo in nami vsemi, hočejo nekteri organi vlade pokazati svojo moč s tem, da se znosijo nad posameznimi uradniki nižje vrste. To je bil Rauchov princip in če hočejo ta kraj Litave posamezni deželni namestniki stopiti v stopinje Raucha, naj ga posnemajo; saj mi ne bomo dajali odgovora od njihovega početja, saj nas tudi ne bodo zadele z njimi vred — blamaže.

Namen tega članka je le, opozoriti vladne organe, da niso na pravi poti, če si hočejo s strahovanjem pridobiti moč; na drugi strani pa opomnimo narod naš, da vsaka reč le nekoliko časa trpi, da toraj ni treba obupati zaradi boljše prihodnosti. Pravica je vselej še zmagala, in to naj bo tolažba nam vsem.

Avstrijsko cesarstvo.

Iz notranjske Bistrice. (Izv. dop.) Splošno nevoljo so pri nas zbudili grdi in pohujšljivi „Narodovi“ spisi o posilnem celibatu. Mislili smo si, kak list mora pač to biti, kteri take ostudnosti svojim bralcem predlaga? Kakšen namen mora pač pri tem imeti? Če bi tudi vse to res bilo, kar piše, moral bi molčati o tem tisti, kteri vedno trdi, da „omiko“ med ljudstvom širi. Prašamo „Narod“, ali se s takimi grdobijami omika med Slovenci širi; in če so take grdobije še izmišljene in sad največega satanskega sovražtva do sv. cerkve in do njenih vidnih poglavarjev rimskih papežev, ali se ž njimi kaj koristi slovenskemu ljudstvu, ali se ljudstvo omikuje, ako se mu kaj takega dan na dan podaja?

Skrivati so morali in izrezovati naročniki listeke, da jih ni mladina v roke dobila; in in trdno smo prepričani, da s temi sestavki ni škodoval cerkvi in papežu, ampak le sam sebi. Le tako naprej „Nerod!“

Ni sicer prav, da se človek sam hvali, in tudi časnik ne sme sam sebi slave peti; vendar, ker hvala izvira od drugih, pričakujemo, da boš, „Slovenec“, te vrstice v svoj list sprejel. Naj ti toraj odritosrčno povem, da smo s teboj pri nas sploh zadovoljni. Čvrste vvodne članke,

dobre dopise in zanimive novice iz vseh strani Slovenije nam prinašaš; da na kratko rečem, zdravo narodno politiko na katoliški podlagi širiš med našim ljudstvom. Tvoji list niso prazni, vsak prostorček dobro porabiš; ne pomagaš si iz zadrege s praznimi lažnjivimi anoncami. Tudi to nam je všeč, da le 3krat na teden izhajaš. Od mnogih strani — kakor smo slišali in brali — se je želja izrekala, da bi „Slovenec“ vsaki dan izhajati začel. Pa mnogo veljavnih mož notranjskih misel je, da je boljše, če ostane „Slovenec“ tak, kakor je sedaj. Že iz materijalnega obzira je boljše. Da se predružači, bi še enkrat več denarja veljal, in vsi manj premožni naročniki bi v sedanjih slabih časih odstopiti morali. Zguba toraj za list in za ljudstvo. Drugič je pa tudi gotova resnica, da list, ki vsaki dan izhaja, mora, ali mnogo duševne podpore imeti, ali mora pa oslabeti in prazen postati, kakor drugi znani listi; toraj boljše trikrat v tednu poln lepega gradiva, kakor šestkrat v tednu prazen in pust. In pa saj vsi dobro vemo, da, ako ne bi bilo „Naroda“ in „Tednika“, v sedanjem slogu in duhu pisanega, bi tudi nam „Slovenca“ manj treba bilo. On je večidel v obrambo zoper napade njihove ustanovljen bil — in kar ta dva v šestih ali sedmih listih napišeta, „Slovenec“ prav lahko v treh zavrne in zagovarja. Kar stara baba cel teden klepeta, to možak v eni uri lahko zavrne. Pa še en vzrok je, da rajši vidimo, da „Slovenec“ tak ostane. Mi moramo tudi „Novice“, „Danico“ in druge liste podpirati, liste ki se s „Slovencem“ v eni vrsti za eno svetinjo poganjajo; in da „Slovenec“ za polovico draži postane, bi tudi „Novice“, „Danica“, „Gospodar“ itd. poškodovani bili. To so uzroki in razlogi taki, da jih morda nihče ne bo z lepo ovreči zamogel. Na prazni časti, da imamo „dnevnik“, ni nič, saj prav za prav list, ki vsaki drugi dan na svitlo prihaja, ni več tednik, temuč dnevnik. Spomnimo se na znano basen o živalici, ktera se je napihovala, in pustimo „Slovenca“ takega kakor je sedaj, če bi tudi še enkrat toliko naročnikov nabral. — Pri nas imamo vedno slabo, mrzlo deževno vreme.

črtah, ki so v tej dobi bile odprte, gledalo se ni toliko na kupčijo, na prevažanje blaga in ljudi, na dobiček, ki bi ga dajale, tem bolj pa na njih politično važnost. Le z ozirom na to načelo se popolnoma razjasnijo nektere železnice, ktere so bile s silno velikim trudom, z največimi stroškovi takrat narejene. Leta 1842 bila je uže črta med Müzzuschlagom in Gradcem, in v septembru 1845 črta med Olomucem in Prago odprta. V istej dobi so zidali na raznih straneh južne železnice med Dunajem in Trstom, dognali velikansko in silno trudapolno delo prek Severnika (Semering) in severne državne železnice do Podmoklov (Bodenbach) ob česko-saski meji. Ker je država jela sama zidati železnice in si je tudi sama vse gospodarstvo pridržala, odkupila je razne črte od raznih društev ter za to potrošila še čez 26 milijonov forintov. Tako je odkupila ogersko osrednjo železnico, črte lombardske, in črto med Dunajskim Novim mestom in Šopronjem (Oedenburg) na Ogorskem. Da bi se politična važnost vseh teh državnih železnic povečala, sklenila je država s sosednimi vladami razne pogodbe — zlasti z italijanskimi in nemškimi vladarji. Tako so se železnice avstrijske jele vezati z inostranskimi, z železnicami ostale Evrope.

Hudi polom, ki je leta 1848 potresal razne evropske države, prestrojil je tudi naše cesar-

stvo. Za obljubljeno in komaj vpeljano državno svobodo nastopila je na krmilo avstrijske vlade birokratična sila, vradniška samovolja. Ta prememba bila je prevažna tudi za avstrijske železnice. Najviša določba od 14. septembra 1854 odpravila je staro državno gospodarstvo pri železnicah ter določila, da se vprihodnje pooblastujejo družbe, ki imajo zidati nove železne ceste. Ista najviša določba objavila je glavne črte, ki se imajo izpeljati; pri teh se je enakomerno oziralo na politično trgovsko — gospodarsko in strategično (voj-skino) važnost raznih črt. Po tem velikanskem načrtu so se imele tri glavne črte dodelati od vzhoda proti zahodu, in tri glavne črte od severja proti jugu prek vsega cesarstva. Dolgost vseh črt dodelane te železnične mreže obsegala bila bi 1268 milj (t. j. 8955 kilometrov).

„Prva vzhodno-zahodna glavna črta imela je peljati od vzhodne meje cesarstva, od Sučave v Bukovini na Dunaj in odtu prek Češkega do bavarske meje.

2. Druga vzhodno-zahodna glavna črta imela je držati od Črvene voze (Rotenturmer pass) na erdeljsko-valaški meji ter iz Erdeljskega prek Ogorskega peljati skoz Pešto na Dunaj, iz Dunaja po donavski dolini dalje proti zahodu do bavarske meje.

3) Tretja vzhodno-zahodna glavna črta

imela bi peljati od jugo-vzhodne meje cesarstva proti zahodu in sicer čez Kanižo na Ogorskem v Trst.

Glavne severo-južne črte so:

1) Prva glavna črta od Bogumina (Oderberg) v Šleziji proti jugu v Trst.

2) Druga glavna črta od Podmoklov (Bodenbach) ob česko-saski meji prek avstrijskih dežel v Inšpruk in dalje v Verono na Beneškem, kjer bi se sklenila z raznimi italijanskimi železnicami.

3) Tretja glavna črta od Trnovega (Tarnov) na Gališkem prek Karpatov v Košice, Segedin, Osek in Banat. — Te glavne črte so se imale med seboj zvezati s stranskimi vejami ter tako dopolniti sistematično železnično mrežo.

Ta nova zistema, potem pa neugodne politične zmešnjave, kratkovidno državno gospodarstvo in vsled tega hude denarne stiske so primorale cesarstvo, da je prodalo skoro vse svoje železnice. Ostale so mu namreč le male črtice: 1) zvezna železnica na Dunaji (med severno in južno železno cesto, in kratka črta, ki drži iz Šakove v Javoržno do državnih premogovnikov (rudnikov, v kterih kopljejo premog — kameno oglje).

(Dalje prih.)

Mraz do sedaj ni še mnogo polju in vinogradom škodoval in tudi sadja bo še nekaj ostalo, ako nas Bog kaj hujšega obvaruje. Ljudje so vsled slabih letin in zavoljo pomanjkanja zaslužka, katerega jim je nova železnica odvzela, zelo siromašni. Kaj bo, ako nam Bog dobre letine ne podeli?!

Iz šoštanjkega okraja, 19. maja. (Izv. dop.) —n— Pri volitvi dež. poslanca v Slov. Gradcu 9. t. m. je dobil ustavoverni liberalni kandidat g. Feliks Schmitt, grajšak v Marenbergu, 37, klerikalni narodni kandidat dr. Jož. Šuc, mestni župnik v Slov. Gradcu, pa 27 glasov, kandidat mladoslovencev, naš notar Rapoc, pa še enega glasa ni vjel.

Naš volilni okraj šteje 69 volilnih mož. Ker jih je le 64 glasovalo, se jih 5 volitve ni vdeležilo. Ker je bila tedaj absolutna večina 33 glasov, je našemu kandidatu, g. dr. Šucu, do zmage manjkalo samo 6 glasov.

Če se pomisli, na kakošni nesramni način se je zoper našega kandidata agitovalo in kakih nič vrednih sredstev so se naši nasprotniki posluževali, da so mu teh 6 glasov, ki so mu bili že gotovi, odtegnili, se mora pripoznati, da je on moralno zmagal.

V nedeljo 3. maja je hotel g. Schmitt v Slov. Gradcu napraviti shod volilcev; vsa birokracija je bila na nogah, da bi mu pomagala volilce na svoje zanjke loviti. Velika množica volilnih mož in prvotnih volilcev je bila v mesto prišla, da bi nemčurskega kandidata poslušali in interpelirali, — pa Schmittove baže ljudje se javnosti bojé, ker vedo, da bi ljudstvo njihovo bandero zapustilo, kakor hitro bi spoznalo puhlost in lažljivost njihovih fraz po nasprotnih govornikih. Pobegnili so toraj v zasebno sobo, in so le nekatere volilne može pred-se pustili. Tukaj jih je obdeloval slovenjegraški adjunkt Ogrinc, zagriznjen nemškutar, potem slovenjegraški apotekar Farbar, c. k. okrajni glavar in komisar. Ubogi kmetje so se silili, da se morajo naravnost za Schmitta podpisati ali podkrižati.

Na dan volitve pa je slovenjegraški apotekar, pri nas slabo znan in plitev nemškutar Kaligarič, bolj omahljive kmete naše stranke kakor neumno živino po ulicah lovil, ter tiral jih na svojo lopo, kjer jih je ravno pred volitvijo zopet obdeloval in ostrašil; druge so pa nekteri Marenberžani po gostilnicah varovali, jim certifikate jemali in prigovarjali, da naj nikakor volit ne gredo — ako nočejo svojega kandidata g. dr. Šuca popustiti. In res se jim je posrečilo pregovoriti dva Vuzeničana, da nista šla volit, nekatere pa so pregovorili, da niso, kakor so bili poprej namenjeni, svojih glasov dali g. dr. Šucu, ampak g. Schmittu.

Da je tako nesramno surovo pritiskanje na volilce ironija na svobodo volitev, pa tudi največja sramota za tiste volilce, ki se dajo od takih ljudi, kakor je slovenjegraški apotekar, ali pa marenberžki Vrenčur, v kozji rog vgnati, da se volitvi ali odtegnejo, ali pa pri volitvi izdajo svoje ljudstvo, svoj stan in svojo vero, ker namesto domačina, narodnjaka in zvestega katoličana, volijo ptujca, Nemca in liberalca, je jasno, ko beli dan.

Tolikanj večja slava gre vrlim možem našega šoštanjkega okraja, ki so kakor skala stali za našega kandidata g. dr. Šuca. Že na licu se jim je videlo, da niso babe, ki bi se dale pregovoriti. Moško so se vsakemu nemškutarskemu in liberalnemu agitatorju odrezali tako, da so jih brž v miru pustili. Največja čast za volilca, — za moža, — je značajnost in podučnost; podučnost mu pravi, koga naj voli, da bo branil vero, narod in koristi kmeč-

kega stanu, značajnost pa ga stori stanovitnega, da ne postane — kar je največja sramota — figa mož. — In da ste značajni, zavedni katoličani in narodnjaki, da ste podučeni možje, ki veste, za kaj pri volitvah gre, to ste sijajno pokazali!

Le Paka se nam je spačila. Pri zadnji volitvi v Celji je bila tudi ona deležna one slave in časti, ktera kinča druge občine šoštanjkega okraja; pa zadnjih in prvotnih volitev vdeležilo se je le kakih 5 oseb, in te so volile tri liberalne nemškutarje, ki so vsi trije glasovali za Schmitta.

V slovenjegraškem okraju gre posebna čast J. Uršej-u, po domače Turičniku v šentmartinski nadfari, Janezu Vivod-u pri sv. Florijanu, P. Lesičnik-u, županu pri sv. Janezu blizo Drauburga, in J. Ovčnjak-u, županu na Vrhah v starotrški fari, Janezu Vamplek-u iz šentantonske fare na Pohorji, in še nekterim drugim, ki niso poslušali krivih naukov slovenjegraškega apotekarja in mestnih pljunkov lizali, pa tudi ne bali se sodnijskega adjunkta Ogrinca in okrajnega glavarja, ampak z bistrim umom pri luči, ktero jim je naš izvrstni „Sl. Gospodar“ prižgal, so dobro zapazili zanjke, ktere so naši nasprotniki volilcem stavili, vse liberalske in nemčurske zvijače in sleparije jasno sprevideli, in vsled tega kot dobro podučeni možje, ki vedo, za kaj gre pri volitvi, na vso moč delali za našega narodnega in katoliškega kandidata in za njega tudi glasovali.

(Konec prih.)

Iz vipavske doline na Goriškem, 18. maja. (Izv. dop.) Sočani se napravljajo taborovati pri Tominju, kjer ima biti le ena točka na dnevnem redu; namreč: „predilska železnica. Da bode okrajni glavar in na vilah Sočanov v državno zbornico potisnjeni g. Winkler to edino točko za taborovanje dovolil, ni dvombe. Meni se pa dozdeva, da za napravo tabora je ena sama točka vse premalo, in če misli res, kakor se je poslednji občni zbor „Soče“ izrazil, društvo „Soča“ k sodelovanju za tabor vabiti tudi nevarne elemente, t. j. društvo „Gorica“, bi morala ista „Soča“, — ako hočejo sicer „Goričani“ „Sočanom pod pazduho seči, — kar jaz še vem — po izgledu ravnopravnosti onim (t. j. Goričanom) dovoliti, da smejo tudi oni kako točko, ki diši po materijalizmu, na dnevni red postaviti. Sicer menim, da bode to vprašanje odbor „Gorice“ in to prihodnji občni zbor, ki se ima v kratkem zbrati, rešil. Da smo vsi Slovenci na Goriškem brez razločka strank, t. j. večino naroda obsegajoče pol. društvo „Gorica“, kot ona mala stranka „Soče“, za povzdigo blagostanja in dosledno za predilsko železnico navdušeni, da jo želimo in zahtevamo, to ni dvomiti.

Za predilsko železnico je pa naravno najbolj navdušena ona sekta Sočanov, ki je že pri prvi volitvi za Winklerja glasovala, kajti Winkler je tej čudni sekti in pritiklini Sočanov obljubil, da jim bode v drž. zboru gotovo predilsko železnico izposloval. Če se kdaj po W. upljivo zgodi, da dobimo predilsko železnico, se utegne tim Winklerjevimi zaslugam nek spominek postaviti. Predilska železnica je tisti ježni konj, katerega sedaj „Sočani“ jahajo. Za to Ezavovo lečo so ti naši goriški — kakor vaši ljubljanski — mladoslovenci pripravljani, svetinje narodove prodati, če bi jih za svojo osebo že davno ne bili! Kako spoštuje naš neslovenski list „Soča“*) narodovo svetinjo sv. vero in njega duhovščino, to je videti iz slehernega njegovega lista, ki ne pozna bistvenosti in nebistvenosti pri verskih zadevah;

urednik ni logike študiral, to je pokazal s tem, da je priobčil pikantno novico pod naslovom: „Taki so“. Ko je duhovnik v S. naročevaje na slabe časnike „Sočo“ in slovenski narod razdirajoči „Narod“ grajal, ni gotovo menil s tem žganjepivstva priporočati, ampak le hotel reči: „Boljše je med dvema zléma, če bi se že ktero voliti moralo, manjše zlo si izbrati“. Poznam dva gospodarja v vipavski dolini, ki sta vneta „Sočana“, pa vendar sem slišal od njunih gospodinj, da ste pred svojo družino skrivali „Sočo“ in „Narod“, da bi tako pohujšljivih reči, če bi tudi utegnile resnične biti, njih otroci ne brali in si tako src s strupom ne navdali! Evo nov dokaz, da sta neslovenska lista „Narod“ in „Soča“ zares še za zlasti mladost pohujšljiva lista, in če ju tudi trden veren domoljub bere, se mora z nevoljo obrniti od tako strupene omike, ki je mladoslovenca v poslednjih dveh letih vse prešinila.

Te dni se je v Gorici končala nabira novincev. Mladenči, katerih ni še sramožljivost popolnoma zapustila, se pritožujejo, da je pustila nabirna komisija tudi mnogo takih ljudi v nabirno sobo, kateri nimajo pri njej prav nič opraviti. Ravno tako se je dopustilo, da so drugi ljudje — radovedneži celó iz ženskega spola — skozi okna, ki so prav nizko pri tleh nabirne sobe, noter na nage mladeniče gledali, kar je vsakako nedostojno ter močno peklo tiste, ki niso še vse sramožljivost razsebe slekli. Tudi nekteri bogoslovci so morali se pred komisijo postaviti, pa menda so jo vsi za letos srečno unesli. Ne tako pa neki 26letni kaplan iz Furlanije, ki se je tudi moral, kakor vsi drugi pred komisijo postaviti. In čujte, kar se v Gorici ni še nikdar slišalo, bil je potrjen k deželni brambi. Res so ga s tim tolažili, da ga ne bodo k vojaškim vajam nikdar klicali, ampak le o vojski za vojaškega duhovnika rabili. Mar ni to za duhovnika silno žalostno, da se je moral staviti pred nabirno komisijo, v ktere sobi je bilo morda več nego 80 drugih sem spadajočih in nespadajočih ljudi, ki so vanj zijali, ko se je moral svojega oblačila znebiti? To je brezobzirnost, ki je vse graje vredna. Še pri nevernikih, n. pr. Rimljanih, so bili duhovni prosti vojaške dolžnosti, a v Avstriji je načelo: „pred postavo, tudi vojaško, smo vsi enaki; tedaj tudi duhovniki in taki, ki bogoslovje študirajo“. Ni čuda toraj, da so pošteni ljudje britke opazke zaradi tega vzete duhovnika govorili. S tem činom je pričet zaplet med vlado in škofijskim redništvom. O, uboga Avstrija! moramo izdihniti, ktere bojne krdela mora množiti kak duhovnik, ali pa par stotin bogoslovcev! Le Bismarka in sovražnike Avstrije zamorejo take postave veseliti. Svet se že res v svojih temeljih maje!

Iz Dunaja, 20. maja. Delegacije ste končale posvetovanje o izdatkih za vojno, od od kterih so odbile 14,100.000 gld.

Ögerska, 20. maja. Vsi oddelki zbornice poslancev so za to, da se nekaj denarjev na posodo vzame. Kakih 5 milijonov tega posojila bi se po predlogu levičarjev na posodo dalo takim zavodom ali posestnikom, pri kterih denarji ne bi bili v nobeni nevarosti, ali ki drugod ne morejo nič na posodo dobiti. Pa ta predlog ni obveljal; zdaj pride pred zbornico, ki ga bode pa gotovo tudi zavrgla.

Vnanje države.

Pruska, 20. maja. Deželni zbor, ki ima že jutri, 21. t. m., končati svoje delovanje, kar v eni sapi izdeluje nove postave. Gospode

je sram odjenjati in pripoznati svojo zmotu, ker pa je sedanje stanje za nje jako neprijetno, mislijo si s tem pomagati, da brez predvarka sprejmo vsako postavo, o kateri menijo, da jih bo iz zadrege rešila, ki pa jim le še večje napravlja. Najjasnejši dokaz za to ste postavi o oskrbovanju izpraznjenih škofij in o podučevanju duhovnikov. 9. t. m. ste bili obe postavi v zbornici v tretjem branji sprejeti in že 13. t. m. jima je pritrdila gosposka zbornica, kateri se še vredno ni zdelo drugo postavo le količkaj pretresovati. To je jako slabo znamenje, in še čisto liberalna „Nat. Ztn.“ je vsled tega rekla: „Pri naglici, koja se proti koncu deželnega zbora pri parlamentarnih obravnavah razodeva, je nemogoče pri razpravah tisto skrb imeti, ktero pač zaslužijo.“ — Knez Bismark, ki bi bil imel iti v Varzin, je ostal za nekaj dni še v Berlinu, da bode pred svojim odhodom doma še nekoliko popravil. Zlasti bi rad končno rešil svojo pravdo z grofom Arnimom, kateri je bil 15. t. m. začasno v pokoj djan.

Francoska. 20. maja. 24. t. m. bo ravno leto, odkar je po padcu Thiersovem ministerstvo Broglievo prišlo do vlade. Pa kakor je nezaupnica narodne skupščine vrgla Thiersa, tako je zdaj vrgla Brogliea. Levičarji so bili z njim že od začetka sem jako nevoljni in so zmerom iskali priložnosti, da bi ga odstranili. Taka priložnost je bila pred nekimi meseci, ko veliko konservativnih poslancev v zbornici ni bilo; a tedanja nezaupnica ministerstvu ni škodovala. Ko je pa Broglie pretekli teden od zbornice zahteval, da bi najprvo v pretres vzela volilno postavo, so se levičarji poslužili te prilike, da bi ministerstvo spodrinili. Pa tudi sedaj bi ne bili nič opravili, da bi se jim ne bilo pridružilo 54 poslancev skrajne desnice in 17 bonapartistov. Vzrok, da ste ti tako nasprotni si stranki skupaj glasovale, je želja teh strank, da bi bilo začasnih naredb Broglievih že skoro konec; levičarji bi radi imeli zatrdno republiko, desničarji pa postavno kraljestvo, koja želja pa se jim za zdaj še ne bode spoznala. Ker nikakoršnega upanja ni, da bi na krmilo prišli njihovi privrženci, marveč je Goulard, ki je dobil nalogo sestaviti novo ministerstvo, bolj Thiersove sorte, pod katerim je bil že minister, še bolj pa Defaure, kateri se tudi med nobenimi ministerskimi kandidati ne imenuje. Več dobička bodo od Broglievega padca imeli levičarji, ki se odločno branijo vdeležiti se sostave novega ministerstva, menivši, da bodo s tem prikljubovali razpust narodne skupščine. Pri novih volitvah pa upajo zdatno pomnožiti število svojih poslancev, kar po skušnjah pri nadomestovalnih volitev ni čisto nemogoče. Na vsak način so se tedaj desničarji prenačili, da so pripomogli k padcu ministerstva Broglievega in s tem deželo pripravili na tisto mesto, na katerem je bila zadnji čas pod Thiersom. — Goulard še zdaj ni sestavil ministerstva ter želi, da bi ga konservativci in levo središče podpirali, ker hoče vravnati sedemletno vladu. Pa republikanci hočejo na vsak način tako ministerstvo zabraniti in prisiliti, da se skupščina razpusti, in „Indep. Belge“ pravi, da se število njih privržencev množi.

Španjska. 20. maja. Čedalje bolj je očitno, da Serranova zmaga pri Bilbau republikancem ni čisto nič pomagala. Za gotovo se namreč 18. t. m. poroča, da so karlistični generali Dorregaray, Mendiri in Velasco s 24.000 vojaki mesto od južne in vzhodne strani zopet zajeli, in Don Karlov brat Alfonz je 10. t. m. dobro našeškal republi-

kanska generala Mendirila in Morenota, koja imata 350 mrtvih in ranjenih, 300 pa so jih njima vjeli. Republikanci tudi sicer niso srečni, ker so jim Karlisti vse v Somorostru nabrane konje vzeli. Konhova armada se pomiče proti Ebru ter namerava v Mirandi ostati. Angleškemu listu „Times“ se pa iz Santandra brzjavavi, da Konha je dobil povelje z 8000 možmi marširati proti Madridu. Če je to res, je ali nezadovoljnost z novim ministerstvom in s Sarranovo vladu tako velika, da se bode zamoglo le s pomočjo vojne ohraniti, ali pa se boje, da bi Karlisti iz Valencije ne vdarili proti mestu. Bodi si že, kar hoče, na vsak način je to gotovo znamenje, da se Karlistom hudo ne godi.

Domače stvari.

(Iz seje deželnega odbora 16. in 19. maja.) Deželni odbor je sklenil pritožiti se do državne sodnije zoper nalog c. k. davkarije za pristojbinski davek, da bi se od premakljivega deželnega premoženja plačevala desetletna pristojbina. — Prošnja A. Miheliča iz Pulja za podelitev deželne štipendije za sprejem njegovega sina v gozdarsko šolo v Šneperku se ni uslišala, ker ni Kranjec. — Na dopis kranjske kmetijske družbe se je sklenilo, da se pošlje občinam vinorejskim okrožnica zaradi spolnovanja vinogradske postave od 11. septembra 1860. — Odgovor ljubljanskega knezoškofijstva zastran natisa slovensko-nemškega dela Wolfovega slovarja se naznanja c. k. deželni sodnji s prošnjo, da bi vplivala pri g. knezoškofu na brzo spolnitev oporoke ranjcega g. knezoškofa Wolfa. — Dogovoru ljubljanskega magistrata s Kranjsko hranilnico zaradi preselitve više realke v novo realkino poslopje o začetku prihodnjega šolskega leta je deželni odbor v glavnih načelih pritrdil.

(Koncert), kterega so napravili dijaki gimnazije in realke pod vodstvom svojih učiteljev 18. t. m. v gledišči, se je za fond obeh zavodov dobro obnesel, čistega dohodka je bilo 240 gold. Pa tudi program se je prav vrlo izvrševal. Obžalovati je bilo le, da lože niso bile tako polne, kakor je bilo pričakovati gledé na dobrodelni namen koncerta. Take večere naj bi lastniki pripustili lože saj drugim, če že sami ne gredo v gledišče.

(Razpis.) C. k. telegrafsko vodstvo v Trstu naznanja, da bo potrebovalo za napravo telegrafa od Ljubljane do Trebnjega 645 kolov in sicer v Trebnjem 45, pri sv. Štefanu 100, v Radokovi vasi 215, na Hudem 121, v Višnjih gori 117 in v Dolenjem blatu 47 kolov. Biti morajo iz debla, 25 čevljev dolgi, zgorej 5 1/2 do 6 palcev debeli, obsekani, obeljeni, spodej ravno odžagani, zgorej pa okroglo obsekani in dvakrat belo z oljem namazani (poštrihani). Pripeljati se morajo v času 4 tednov po naročenju v gori omenjene kraje. Kdor hoče prevzeti vse ali le kak del, naj se ogias s kolekovano (štempljano) ponudbo, v kateri je naznanjena cena posameznih kolov s črkami, pri c. k. telegrafskem vodstvu v Trstu do konca tega meseca. Vse druge pogodbe zve pri omenjenem vodstvu.

Razne novice.

— Imenovani so: gg. davkarski adjunkti Janez Gruden, Jožef Hrovat, Karl Vencais, Karl Zajec, Inocenc Krobot za kontrolorje; g. Peter Končnik, doslej na realni gimnaziji ptujski za učitelja na učiteljski pripravnici v Ljubljani.

— Na Muljavi pri Zatičini, 17. maja. Jož. J. Št. Unidanji mraz je bil le kaj malega proti današnjemu. Vsaka travica na polju, vsak list na drevesu je trd ko led. Zdaj smo čisto ob vse. Unidan smo še imeli malo upanja, da morda ne bo šlo vse tako čisto; zdaj pa bo vse proč, sadje, poljski pridelki, turšica, fižol, krompir, ki se pa morda še kaj obraste, rež, in brž ko ne tudi ječmen, kakor l. 1866. Kaj zeló smo v skrbi, kako da se bomo letos preživeli.

— Svarilo. Iz Kostanjevice se nam piše: Neka ženska, kacih 30 let stara, se klati okrog ter skuša z lažmi in zvijačami, posebno od duhovnov, izvabiti pomoči za svoje vlačugarstvo. Danez gre iz te, jutri iz une božje poti; zdaj jej zbolé oče, jutri mati, za ktero mora voz najeti, da se popelje v Novo mesto, od koder je potepenka doma. Pa ne prosi milodarov ampak na posodo, in je tako predrzna, da prinese od kacega duhovna podpis, ki jej je dal svoje ime, da bi vedela kam posojeno poslati, ter se izgovarja nanj, da on za njo „dober stoji“, kakor pravi. Prevarila jih je že nekaj, se ve da, nobenega ne za veliko. Varujte se je.

— Stekel pes se je bil priklatil v zatičinski okraj ter je obgrizel nekega moža in eno žensko. K sreči so ga že ubili.

— Štajarski cesarski namestnik je razposlal oklic, v katerem prosi pomoči za vse po povodnji poškodovane.

— Angleška kraljica bode neki na jesen šla v Petrograd.

Eksekutivne dražbe.

26. maja. 3. Anton Tekave evo iz Dolenje vasi (2330 gl.) v Ribnici. — 3. Jan. Uršič-evo iz Lož (1700 gl.) v Ipavi. — 3. Iv. Črnič-evo iz Krasinca (5320 gl.) v Metliki. — Ant. Sila-vo iz Malih les (780 gl.) v Zatičini. — Val. Frank-ovo iz Čel v Bistrici. — 2. Jak. Keše-tovo iz Brezove gore (420 gl.) v Krškem. — 2. Ant. Bajukovih dedičev iz Zvržeka (2388 gl.) v Metliki. — 1. Greg. Homovcevih otrok iz Hriba (860 gl.) na Vrhniki. — 1. Jož. Rozman-ovo iz Lož (2277 gl.) v Kranji.

Telegrafične denarne cene

20. maja.

Papirna renta 69.15. — Srebrna renta 74.35. — 1860letno državno posojilo 105.75. — Bankine akcije 979. — Kreditne akcije 224.50. — London 111.75. — Srebro 105.90. — Ces. kr. cekini —. — Napoleon 8.94.

Denarstvene cene.

19. maja.

Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	69.15	69.25
5% renta v srebru	74.35	74.45
Srečke (lozi) 1854. l.	97.—	97.50
„ „ 1860. l. celi.	105.60	106.—
„ „ 1860. l. petinke	109.75	110.25
Premijski listi 1864. l.	133.75	134.25
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	93.—	—.
Kranjske, koroške in primorske po 5%	86.50	—.
Ogerske po 5%	74.75	75.25
Hrvaške in slavonske po 5%	75.50	76.25
Sedmogradske po 5%	71.25	72.—
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	980	991
Unionske banke	109.50	101.75
Kreditne akcije	221.—	222.50
Nižoavstr. eskomptne družbe	860.—	870.—
Anglo-avstr. banke	130.25	130.75
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gid. a. v.	158.—	158.50
Tržaške „ 100 „ k. d.	—.	—.
„ „ 50 „ „ „	53.50	—.
Budenske „ 40 gid. a. v.	—.	24.00
Salmove „ 40 „ „ „	31.75	32.25
Palfi-jeve „ 40 „ „ „	23.50	21.—
Clary-jeve „ 40 „ „ „	—.	27.50
St. Genois „ 40 „ „ „	—.	24.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	19.—	20.—
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	—.	21.75
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.32	5.33
Napoleonsdor	8.95	8.95
Srebro	106.—	106.15

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.